

можливості його найняти, оскільки це погрожувало йому заборобою займатися адвокатською діяльністю.

Прокураторами не могли бути «суддя, підсудок і писар, так теж і ті, хто тільки духовні мастки держать» (арт. 34).

Починаючи зі Статуту 1529 року, повноваження прокуратора затверджувалися на судовому засіданні за обов'язкової присутності на ньому відповідача, який усно мав підтвердити, що він передає ведення своєї справи прокуратору (Н.В.Єфремова. Інститут представництва (в політичному сенсі) в Статутах ВКЛ 1566 та 1588 рр. // Проблеми законності: зб. наук. праць. – 2012. – Вип.120. – с.102).

Порушення прокуратором своїх обов'язків (неправильне ведення справи, зрада інтересів сторони, що наймала його тощо) суворо каралося: «...такий, якщо є шляхтич, честь втрачає, а не шляхтич – життя втрачає» (арт.35 розд. IV Статуту 1566 року).

Сторона могла відмовитися від послуг адвоката або замінити його іншим на будь-якій стадії процесу: «А хто б теж, стоячи перед судом, хотів усунути прокуратора і сам справу свою вести, або іншому прокуратору справу свою доручити; те йому вільно буде» (арт. 36 розд. IV Статуту 1566 року).

Отже, доходимо висновку, що питання судового представництва та захисту займало вагоме місце у Статутах Великого князівства Литовського. Незважаючи на певні недоліки, інститут адвокатури міцно вкоренився в судовому процесі і став обов'язковим чинником демократії судової системи в українських землях у XIV- XVI ст.

Кондратюк Я.І.

студент 1-го курсу факультету адвокатури

Національного університету «Одеська юридична академія»

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ АДВОКАТУРИ В УНР ДОБИ ДИРЕКТОРІЇ

19 грудня Директорія урочисто вступила у Київ. Почалась третя фаза боротьби за українську державність 1917-1920рр. Ця доба була продовженням першої доби – Української Центральної Ради. Це засвідчує Декларація Директорії від 26 грудня. Проголошувалось відновлення назви держави УНР, відновлено дію законодавства Центральної Ради, і в тому ж числі реформи, щодо судової влади. З огляду зовнішньої політики та дипломатії Директорія УНР, можливо, опинилася в іще важчому становищі, ніж Центральна Рада та гетьманат. Це був період, коли пік визвольних змагань уже минув, коли тиск на Україну з боку більшовицької Росії ставав дедалі сильнішим. Що ж стосується західних країн, то вони практично не надавали допомоги українській справі, оскільки в їхній політиці місця для незалежної, суверенної української держави просто не було. В такій ситуації і мали діяти дипломати Директорії.

В уряді Директорії не було єдності та спільної політичної лінії в боротьбі за українську державність. Як писали учасники «у проводі не було певної думки - ні політичної, ні соціальної».

Щодо інститутів адвокатури, судова реформа 1864 року заклала основи компетентної і самокерованої організації адвокатів. Сформувалась адвокатська професія, відбулось формування статусу адвокатів, який брав участь у цивільному та кримінальному судочинстві, який становленням професіональних моральних вимог, відповідав європейським зразкам того часу. Адвокат виступав перед судом та готував документи по карних і цивільних справах. Через деякий час почалась розвиватись колективна форма роботи у виді юридичних консультацій. Оплата праці проводилась за домовленістю з клієнтом. Події 1917 року не могли не позначитись на адвокатурі, до них було ставлення як до «буржуазного інституту». Декретом «Про суд» №1 від 24 листопада 1917 року присяжну адвокатуру було скасовано. Тобто адвокатура ставала зовсім вільною професією. Такою не підготовленою, непродуманою «реформою» було завдано шкоди адвокатурі, правам людини, яку фактично не захищали професійно, тому що виступати у суді дозволялось кожному хто мав громадянські права. А з 1918 року Народний Секретаріат прийняв постанову «Про введення народного суду» якою скасував усі судові установи, а також інститути приватної та присяжної адвокатури. У

постанові говорилося що усі громадяни які досягнули 18 років могли виступати як захисники у суді. Однак згодом у лютому 1918 році, Центральна Рада поновила присяжну і приватну адвокатуру. Нажаль, через рік її знову ліквідували.

Пройшовши такий довгий шлях реформ, організація адвокатури перейшла в такому вигляді до рук Директорії. Виходячи з цього, думка, що органи адвокатури майже не функціонували – неправильна. Адвокати, яких було відносно мало, працювали у своїй сфері, але їх становище було не з найкращих. Одним із основних напрямків діяльності правозаступників України вважався захист інтересів громадян у судах. Але в ту добу можна також відмітити дуже цікаву і незвичайну діяльність адвокатів, що відображалась у політичній та державотворчій роботі. Нам потрібно згадати про таких, маловідомих, але безперечно важливих діячів.

Опанас (Панас) Михайлович Андрієвський (1878 - 1955) - український державний і політичний діяч, юрист, адвокат. Опанас Андрієвський народився 1878 року в Уманському повіті на Київщині. 1906 року закінчив Демидівський юридичний ліцей у Ярославлі. Після закінчення ліцею деякий час займався науковою роботою, згодом — адвокатською практикою у Києві. Був мировим суддею. Брав участь в українському національному русі. 14 листопада 1918 року разом з Володимиром Винниченком, Федором Швецем, Симоном Петлюрою, Андрієм Макаренком увійшов до складу Директорії Української Народної Республіки. Підтримував позицію Симона Петлюри, спрямовану на безкомпромісну боротьбу проти більшовиків і пошук шляхів укладення союзного договору з Антантою. Наприкінці квітня 1919 року змінив свій погляд та вимагав призначити Євгена Петрушевича тимчасовим президентом України до скликання Установчих Зборів: передати всю повноту військової влади, усунути від керівництва військовими справами Симона Петлюру, якого він вважав відповідальним за поразки українського війська, але через невдачу цього питання вийшов зі складу Директорії УНР. Надалі він займався педагогічною діяльністю, та готував майбутніх юристів.

Ще одна важлива постать. Михайло Агафонович Корчінський (1885-1937) — український адвокат, політичний і громадський діяч. Здобути освіту для нього було дуже важливо, але в край важко. Через його патріотизм, любов до української землі він постійно брав участь у студентських політичних акціях, за що його не раз виключали з різних навчальних закладів. Все ж здобувши освіту юриста в Санкт-Петербурзі він розпочав свою трудову діяльність. З 1911 року вступив до складу петербурзької присяжної адвокатури: помічник присяжного провіреного. 1919 року — зайняв посаду державного секретаря у кабінеті Сергія Остапенка. Разом з ним він намагався витягнути Директорію з важкої ситуації, стараючись заключити договір з Антантою, війська якої стояли в Одесі. Але ця спроба заручитися союзниками не мала успіху. У листопаді 1919 року у Кам'янці-Подільському увійшов до створеної Іваном Огієнком Ради Головноуповноваженого Уряду УНР, однак відмовився від посади заступника. Надалі він продовжив займатися адвокатською діяльністю. Михайло Корчінський та Опанас Андрієвський є яскравим прикладом того, що адвокати відігравали велику роль у політиці УНР. Вони теж боролись за українське майбутнє, своїми способами які історія, не так прославляє, як би хотілось, але це був теж важливий вклад. Їх потрібно ставити в приклад адже доказали, що адвокати це не тільки правозахисники у суді, але й на більш потужнішій арені – політичній.

Кришкевич Д.О.

студент 5-го курсу Інститута уголовной юстиции

Національного университета «Одесская юридическая академия»

ИСТОРИЧЕСКИЙ АСПЕКТ ФОРМИРОВАНИЯ АДВОКАТУРЫ УКРАИНЫ

Многие столетия адвокатура оставалась довольно стабильным институтом защиты интересов граждан. Однако подходы к формированию адвокатуры менялись на протяжении многовековой истории человеческой цивилизации. Исторический путь развития и возникновения адвокатуры в Украине целесообразно проследить с того времени, когда она была законодательно закреплена и организационно оформлена, как особый правовой институт.